

er beliggende inden for Fællesskabet. Etableringsretlige begrænsninger, som gælder lige fuldt for egne statsborgere, falder udenfor bestemmelserne.

Gennemførelsen af regler om fri etableringsret indenfor Fællesskabet skal ifølge artikel 54, stk. 1, ske efter en almindelig plan som vedtages af Rådet. En sådan plan blev vedtaget i 1961. Den indeholder en række eksempler på erhvervsgrupper, hvor begrænsninger af diskriminerende karakter bør søges ophævet, og en tidsplan herfor. Planen hjemler ikke ret til fri etablering. For de enkelte erhvervsgrupper udfærdiger Rådet efterhånden direktiver til Medlemsstaterne om gennemførelsen af etableringsretten indenfor rammerne af Traktatens regler.

Der er således fastsat direktiver om etableringsret inden for en række erhvervsområder, herunder engros- og detailhandel og industri og håndværk.

Artikel 55 bestemmer, at Fællesskabets regler om etablering ikke gælder erhverv, som varigt eller lejlighedsvis er forbundet med udøvelse af offentlig myndighed, og hjemler Rådet beføjelse til med kvalificeret flertal at undtage erhverv, som ellers ville falde ind under hovedreglen om etableringsret. Bestemmelser om særbehandling af fremmede statsborgere og selskaber kan ifølge artikel 56 opretholdes eller indføres, hvis dette er begrundet i hensynet til den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed.

Programmet indledes med et generelt diskriminationsforbud. Det opregner derpå en række eksempler på etableringsretlige restriktioner, som ikke særskilt må anvendes over for andre Medlemsstaters statsborgere, således bestemmelser, som forbyder udlændinge at udøve bestemte erhverv, eller som gør adgangen til erhvervsudøvelse særlig vanskelig for dem. Ifølge programmet kan sådanne vanskeligheder bestå i krav om specielle tilladelser, opfyldelse af særlige betingelser, krav om forudgående ophold eller en vis faglig prøvetid i landet eller pålæg af særlige byrder i form af skatter, depositum, kaution eller lignende. Der må ej heller lægges særlige hindringer i vejen for adgang til forsynings- eller afsætningsmuligheder, til særlig uddannelse, som er af betydning for erhvervsudøvelsen, eller til at deltage i bestående eller nydannede selskaber, ligesom der skal være ligestilling med hensyn til deltagelse i sociale sikkerhedsordninger. Endvidere skal andre Medlemsstaters borgere på lige vilkår

med egne statsborgere indrømmes rettigheder, der normalt er knyttet til udøvelsen af erhvervsvirksomhed, såsom ret til at indgå kontrakter og afgive tilbud, ret til at opnå koncessioner og tilladelser fra det offentlige, ret til at erhverve, udnytte og overdrage rettigheder og formuegoder (løsøre såvel som fast ejendom og også åndsværker og dertil knyttede rettigheder), samt ret til at optage lån og kreditter eller modtage støtte. Ligeledes skal andre Medlemsstaters borgere have adgang til at gå til domstolene eller til myndighederne og til at indmelde sig i erhvervsmæssige sammenslutninger i det omfang, det er af betydning for udøvelsen af hans erhverv.

I fortsættelse af bestemmelserne om afskaffelse af diskrimination indeholder Traktatens regler om en vis samordning af Medlemsstaternes lovgivning på det etableringsretlige område. I medfør af artikel 57 stk. 1 kan Rådet således udstede direktiver om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser, certifikater og andre beviser, som er nødvendige for udøvelse af selvstændig erhvervsvirksomhed samt direktiver for samordning af de forskellige nationale bestemmelser om næringsudøvelse. Direktiverne kan vedtages med kvalificeret flertal; dog kræves enstemmighed i tilfælde, hvor det omhandlede forhold i blot ét Medlemsland er reguleret ved lov, eller hvor der er tale om bank- og kreditvæsen eller om medicinsk og farmaceutisk virksomhed o. lign.

Kapitel 3. Tjenesteydelser (artiklerne 59-66)

Ifølge artikel 59 skal restriktioner, der hindrer fri udveksling af tjenesteydelser inden for Fællesskabet gradvis afskaffes. I artikel 60 defineres tjenesteydelser som ydelser, der udføres mod betaling og ikke omfattes af Traktatens bestemmelser om fri bevægelighed for varer, kapital og personer. Der tænkes især på virksomhed af den art, der udøves af industri-, håndværks- eller handelserhvervene eller af de liberale erhverv. Ifølge artikel 61 skal for tjenesteydelser på transportområdet gælde de særlige regler, der er fastsat i Traktatens kapitel om transport, og for så vidt angår begrænsninger i adgang til udveksling af tjenesteydelser indenfor bank- og forsikringsvæsen skal disse afvikles i takt med afviklingen af restriktioner for kapitalbevægelser. Hovedreglen om afskaffelse af restriktioner retter sig mod restriktioner, som alene rammer andre Medlemslandes statsborgere. Det fastslås i artikel 60, stk.